

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ
НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту

Розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Протокол № 15 від 01 вересня 2023 року
Завідувач кафедри Кузнецова Н. В.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія і методика компетентнісного підходу в освіті

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

П.І.Б. викладача	Стрельбицька Світлана Михайлівна
Науковий ступінь, вчене звання, посада	Кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту
Контактні дані викладача	E-mail: lawyerkonsult@gmail.com т. моб. 097-644-46-73
Консультації	Вівторок - 16:00-17:00

2023 – 2024

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість кредитів – 4 годин – 120 змістових модулів – 1	Вибіркова	
	Рік підготовки:	
		1-й
	Семестр	
		2-й
	Лекції	
		10 год.
	Практичні, семінарські	
		4 год.
	Самостійна робота	
		106 год.
	Форма підсумкового контролю: залік	

2. Анотація до курсу

Запропонована програма ставить за мету опанування знаннями концептуальних теоретичних засад теорії та методики компетентнісного підходу в освіті.

Предмет дисципліни – є теоретичні та методичні засади компетентнісного підходу в освіті.

Завдання дисципліни: *сформувати* цілісну систему знань теоретичних засад і практики реалізації компетентнісного підходу в освіті; *охарактеризувати* концептуальні засади європейського виміру компетентнісного підходу; *ознайомити* з компетентнісними орієнтирами в підготовці педагога нової формації сучасного освітнього простору, класифікацією компетентностей; *характеризувати та систематизувати* компетентнісний підхід як нову методологію освіти; *розкрити* компетентнісний підхід як основу організації практики майбутніх викладачів вищої школи, педагогічні засади реалізації компетентнісного підходу при підготовці здобувачів наукового рівня вищої освіти; *сприяти* побудові освітніх програм на засадах компетентнісного підходу; *проаналізувати* витоки, передумови та основні концепти компетентнісного підходу в системі освіти, реалізацію компетентнісного підходу до практичної підготовки здобувача наукового рівня вищої освіти; *сформувати* уміння та навички розробки звіту про педагогічну практику майбутнього викладача вищої школи та індивідуального плану роботи; *визначити* специфіку компетентнісного підходу у вищій освіті та його застосування у процесі навчання; *оперувати* знаннями інноваційних методів і технологій навчання для реалізації компетентнісного підходу; *систематизувати* знання щодо сутності, структури та змісту професійної компетентності; *формувати* творче, критичне, професійно-педагогічне мислення та комплекс умінь пошукового та творчого характеру для здійснення наукової діяльності; *сприяти* визначенню шляхів безперервного професійного саморозвитку та самовдосконалення; *підвищувати* наукову грамотність здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії.

Переваги: базуються на вивченні здобувачами: філософії науки, методології наукових досліджень в галузі освіти, організації освітнього процесу та методики викладання педагогічних дисциплін, нормативно-правового забезпечення наукової діяльності, академічного письма англійською мовою, актуальних проблем сучасної педагогіки й освіти, історії освіти та педагогічної думки, технології науково-

педагогічних досліджень, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формуванні умінь застосовувати отримані знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Технологічна карта дисципліни

Тема	Зміст	Методи викладання, навчання	Форми контролю (поточний та підсумковий)	
Змістовий модуль 1. Компетентнісний підхід в освіті: теоретичні засади і практика реалізації				
1.	Європейській вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади	Компетентнісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти. Витоки та основні концепти компетентнісного підходу в системі освіти. Передумови впровадження компетентнісного навчання в системі освіти України. Компетентнісний підхід у вищій освіті України: історико-педагогічний аспект. Етапи реформування освіти на основі реалізації компетентнісного навчання. Функції компетентнісного підходу в освіті. Методологічний статус компетентнісного підходу. Базові поняття компетентнісного підходу: компетенція та компетентність. Класифікація компетентностей. Реалізація компетентнісного підходу в університетах України в умовах академічної революції.	Лекція-обговорення, дискусія за матеріалами лекції та вивчених нормативно-правових актів	Складання термінологічного словника, здійснити аналіз компетентнісного підходу як засобу розвитку професійної компетентності та подати у вигляді презентації; вирішення проблемних ситуацій
2.	Компетентнісний підхід як нова методологія освіти	Компетентнісний підхід в контексті вищої освіти: досвід, проблеми, перспективи. Специфіка	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами	Усне опитування, участь у дискусії, побудувати власну карту

		<p>компетентнісного підходу у вищій освіті та його застосування у процесі навчання. Методологія освіти. Роль компетентнісного підходу в інноваційних процесах системи освіти. Компетентнісно зорієнтована професійна підготовка майбутніх докторів філософії. Педагогічні засади реалізації компетентнісного підходу при підготовці здобувачів наукового рівня вищої освіти. Педагогічна компетентність: своєрідність змісту та структурно-компонентного складу. Цифрова компетентність: сутність поняття та динаміка його розвитку. Розвиток соціальної компетентності як психолого-педагогічна проблема. Формування полікультурної компетентності в освітньому просторі закладу вищої освіти. Методична компетентність. Ціннісно-сміслова компетентність. Компетентності особистісно-професійного вдосконалення.</p>	<p>лекції та вивчених інтернет джерел, семінар-дебати, пошук в Інтернет ресурсів відкритого доступу</p>	<p>компетентностей, складання термінологічного словника</p>
3.	<p>Компетентнісні орієнтири в підготовці педагога нової формації у сучасному освітньому просторі</p>	<p>Особливості застосування компетентнісного підходу до професійної підготовки. Професійна компетентність і педагогічна майстерність: домінантність у визначенні підсистеми</p>	<p>Проблемна лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених інтернет джерел,</p>	<p>Складання термінологічного словника, презентація на тему «Конкурентноздатний викладач-дослідник і викладач</p>

		<p>«регент»-магістр-доктор» у середньовічних університетах. Конкурентноздатний викладач-дослідник і викладач професіонал: з досвіду сучасних рейтингових вищих шкіл Європи. Професійна зрілість як складова професіоналізму особистості : концептуальні засади. Сутність, структура та зміст професійної компетентності. Розвиток професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти. Умови підвищення професійної компетентності педагога. Індивідуальна освітня траєкторія майбутніх докторів філософії на засадах компетентнісного підходу. Діагностика професійної компетентності педагога. Компетентнісний підхід як інструмент управління формуванням професійної компетентності. Розвиток соціально-педагогічної компетентності майбутнього викладача. Розвиток дидактичної компетентності майбутнього викладача. Компетентнісна модель майбутнього доктора філософії.</p>	<p>фасилітаційні методи, робота в мікрогрупах</p>	<p>професіонал: з досвіду сучасних рейтингових вищих шкіл», вирішення проблемних ситуацій</p>
4.	<p>Компетентнісний підхід у побудові освітніх програм</p>	<p>Основні категорії студентоцентрованого навчання. Впровадження компетентнісного підходу в навчальних і робочих програмах. Профіль програми. Структура профілю</p>	<p>Лекція із застосуванням техніки зворотного зв'язку, імітаційні, фасилітаційні методи,</p>	<p>Сконструювати компетентнісно зорієнтовані завдання; складання термінологічного словника</p>

		<p>програми. Загальна інформація (титул програми). Характеристика програми. Ціль навчальної програми. Стиль та методика викладання. Програмні компетентності. Компетентності: інтегральні, загальні, спеціальні (фахові). Програмні результати навчання. Засоби контролю, оцінювання та методи демонстрування результатів навчання. Перелік рекомендованих джерел інформації. Зміст та структура компетентнісно зорієнтованих завдань. Конструювання компетентнісно зорієнтованих завдань. Критерії та показники оцінювання компетентнісно зорієнтованих завдань. Інноваційні методи та технології навчання для реалізації компетентнісного підходу. Технології педагогічного процесу. Технологія самостійної роботи здобувачів освіти при компетентнісному підході. Значущість організації самостійної роботи з навчальних дисциплін на засадах компетентнісного підходу. Перспективи реалізації компетентнісного підходу в організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.</p>	<p>семінар - конференція, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах</p>	
5.	Компетентнісний підхід до	Практика як спосіб формування професійної	Лекція - «круглий	Розробити критерії оцінки

<p>організації практики майбутніх викладачів вищої школи.</p>	<p>компетентності викладача вищої школи. Реалізація компетентнісного підходу до практичної підготовки здобувача наукового рівня вищої освіти. Викладач очима практиканта. Наукова діяльність викладача у закладі вищої освіти. Методи навчання у закладі вищої освіти. Специфіка професійної діяльності викладача вищої школи. Здобувач вищої освіти як об'єкт-суб'єкт педагогічної діяльності. Відвідування та аналіз лекцій і практичних занять. Схема аналізу практичного, семінарського заняття. Підготовка та проведення навчальних занять у закладі вищої освіти. Звіт про педагогічну практику майбутнього викладача вищої школи. Індивідуальний план роботи. Критерії оцінки практики майбутнього викладача вищої школи.</p>	<p>стіл», фасилітаційні методи</p>	<p>практики майбутнього викладача вищої школи, складання термінологічного словника, вправи на рефлексію</p>
---	--	------------------------------------	---

За кожною темою від здобувачів освіти вимагається:

- ведення тематичного словника, самостійно опрацьованих тем згідно з правилами цитування.

4. Політика курсу

Під час лекційних занять від аспірантів вимагається уважно слухати, конспектувати основні положення теми, брати активну участь у освітньому процесі: в проблемних лекціях діалогової природи та практичних заняттях, які проводяться переважно з використанням активних та інтерактивних методів і мають творчий характер. Відповідно поточний контроль спрямований на оцінювання участі аспірантів у обговоренні проблемних ситуацій та виконання завдань, глибину і змістову наповнюваність суджень, здатність до осмислення, узагальнення та здобуття нового знання обраного фаху.

До кожного **практичного заняття** здобувачі повинні сумлінно готуватися: вивчати навчальний матеріал за темою відповідно до навчально-тематичного плану дисципліни,

виконувати практичні завдання, готувати виступи та презентації, написання фахової наукової статті. Під час проведення практичного заняття здобувачі повинні брати активну участь в обговоренні теми, обговорювати проблемні ситуації, запропоновані викладачем на лекціях, у режимі діалогу/полілогу; активно включаються і за потреби ініціюють спільну роботу під час практичних занять; виконують всі навчальні завдання вчасно, відповідно до робочої навчальної програми. Спілкування учасників освітнього процесу відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємодопомоги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного наукового знання.

Самостійна робота здобувачів передбачає самостійне вивчення тем і питань дисципліни, визначених викладачем, ведення тематичного словника, підготовку навчальних та аналітичних матеріалів, виконання практичних завдань для роботи на практичних заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності. Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на принципах професійної етики та засадах академічної доброчесності. Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Щодо академічної доброчесності аспірантів йдеться про самостійне виконання освітніх завдань; обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей від інших осіб; надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%, оформленням посилань і цитувань з дотриманням вимог академічної доброчесності. Списування під час виконання освітніх завдань заборонені, в тому числі, із використанням мобільних девайсів. За порушення академічної доброчесності аспіранти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми тощо.

Політика щодо дедлайнів та перескладань. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання академічних заборгованостей відбувається за наявності поважних причин.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

5.1 Критерії оцінювання за всіма видами робіт

Оцінка за національною шкалою	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінно	90-100	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; рецензує відповіді інших здобувачів, самостійно	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання. не передбачені навчальною програмою; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу;

		знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі
Добре	75-89	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільно	60-74	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно; безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0-34	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

5.2. Критерії оцінювання для поточного контролю

(за різними видами роботи)

Вид роботи	Бали	Критерії
Усні відповіді, участь у практичному занятті	8	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; аналізує педагогічну практику. Активно бере участь у занятті, висловлює обґрунтовані міркування, рецензує відповіді інших здобувачів, наводить доцільні приклади. Впевнено з творчим підходом виконує завдання.
	4-7	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу; застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає несуттєві неточності. Активність виявляє епізодично, відповіді надає правильні, але стандартні, не завжди впевнений у висловлених положеннях. Має певні труднощі щодо обґрунтування власної думки. Завдання виконує шаблонно, іноді потребує допомоги викладача.
	3-1	Здобувач частково володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні, припускається помилок при відтворенні основних понять навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків. Переважно спостерігає за заняттям, не може самостійно виконати завдання.
	0	Відсутній на занятті
Самостійна робота (письмові роботи)	12	Завдання виконані з використанням кількох релевантних джерел. Відповіді повні, ґрунтовні, демонструють власну точку зору. Наведені приклади повністю відповідають завданню. Повністю дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання.
	5-11	Завдання виконані з використанням 1-2 джерел. Відповіді досить повні, частково демонструють власну точку зору. Наведені приклади формально відповідають завданню. Дотримані вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, з дотриманням правил цитування та покликання, але є несуттєві неточності.
	4-1	Завдання виконані з використанням 1 джерела. Відповіді неповні, не демонструють власну точку зору. Наведені приклади не зовсім відповідають завданню. Порушені вимоги щодо письмового/електронного оформлення робіт, правила цитування та покликання, є суттєві помилки.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.
Презентація роботи під час практичного заняття	6	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ відповідає всім вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією (правильне, яскраве мовлення; уміння взаємодіяти з

		аудиторією тощо). Презентація логічна, змістовна, цікава. Здобувач демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	5-3	Виконана робота презентується усно з використанням мультимедійної презентації. Усний виступ в основному відповідає вимогам щодо педагогічного виступу перед аудиторією. Презентація змістовна, але не відповідає завданню інтерактивності, дублює текст виступу. Здобувач не демонструє уміння самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених перед ним завдань, недостатньо використовує нові інформаційні технології для інтерактивного виступу.
	2-1	Виконана робота представлена без мультимедійної презентації. Завдання виконано з суттєвими помилками. Порухені вимоги щодо педагогічного мовлення та взаємодії з аудиторією.
	0	Завдання не виконано або виконано з порушенням норм академічної доброчесності.

6. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Поточний та/або періодичний контроль						Загальна підсумкова оцінка		
Змістовий модуль 1						100		
T1	T2		T3	T4	T5			
ср	ср	п	ср	ср	ср			п
20	10	10	20	20	10			10

*Умовні позначення: ср – самостійна робота, п – практичне заняття

6. Список рекомендованої літератури

Основна:

1. Адаптивне управління в освіті: професійно та громадсько активні школи : кол. монографія / Г. В. Єльнікова, С. Г. Кравець, О. О. Загіка та ін. ; за заг. і наук. ред. Г. В. Єльнікової. Харків : Мачулін. 2019. 370 с.

2. Голубева М. О. Що краще: «Силабус» чи «Робоча програма» навчальної дисципліни (дидактичне порівняння науково-методичних матеріалів). Науково-практична конференція «Особистість у просторі проблем ХХІ століття» : програма і матеріали (5 лютого 2020 р.). Київ, 2020. С. 31–32.

3. Гуменюк І. М. Робоча програма навчальної дисципліни: компетентнісний вектор. Науковий вісник Ужгородського університету : збірник наукових праць. Ужгород : Говерла, 2021. Випуск 1 (48). С. 97–103.

4. Пометун О. І. Компетентісно орієнтована методика навчання історії в основній школі : методичний посібник. Київ : ТОВ «КОНВІ ПРІНТ», 2018. 208 с.

5. Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у системі післядипломної освіти : науково-методичний посібник / Єрмоленко А. Б., Набок М. В., Шевчук С. С., Масліч С. В., Кулішов В. С. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 101 с.

6. Стандартизація професійної освіти: теорія і практика : монографія / А. А. Каленський, П. Г. Лузан, Н. М. Ваніна, Т. М. Пашенко, С. Г. Кравець, Т. В. Пятничук. Житомир : «Полісся», 2018. 256 с.

7. Шевчук С. С. Реалізація сучасних освітніх практик у професійну підготовку фахівців сфери обслуговування : навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДВНЗ «УМО» НАПНУ, 2018. 139 с.

8. Шевчук С. С., Кулішов В. С. Дидактика професійної освіти: практико-зорієнтований аспект : навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 212 с.

9. Шевчук С. С. Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О на засадах компетентнісного підходу : навчально-методичний посібник. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 73 с.

Додаткова:

1. Арабаджи-Донець Л. І. Компетентнісний підхід в сучасній освіті. Особистіснопрофесійний розвиток вчителя в умовах реалізації Концепції Нової української школи : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (14–16 червня 2018 р., м. Мелітополь, Україна) / Ред.-упоряд. Дубяга С. М., Чорна В. В., Яковенко І. О. Мелітополь : ФОП Однорог Т.В., 2018. С. 21–22.

2. Вітченко А. О., Вітченко А. Ю. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація чи реформаторський симулякр доби постмодерну? Вища школа. 2019. № 4 (177). С. 52–66.

3. Дика Н. М., Глазова О. П. Нова парадигма післядипломної педагогічної освіти: реалізація компетентнісного підходу. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2018. № 3-4 (56-57). С. 14–20.

4. Компетентнісний підхід до підготовки докторів філософії у державному вищому навчальному закладі «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського Міністерства охорони здоров'я України». *Медична освіта*. / І. М. Кліщ, Н. Я. Потіха, Г. С. Сатурська, О. С. Ковалик. 2019. № 1. С. 74–78.

5. Концептуально-технологічна модель підготовки майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери : монографія / авт. кол. Т. Василюк, І. Лисоконь, І. Размолодчикова, І. Шимко; упор. І. Лисоконь. Кривий Ріг : КДПУ, 2022. 169 с.

6. Ліктей Л. М. Сучасний стан розвитку методичної компетентності викладачів гуманітарних дисциплін педагогічних коледжів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 68. С. 82–85.

7. Особистісно-професійна компетентність педагога: теорія і практика : збірник наукових статей / за заг. ред. Л. В. Серих. Суми : НІКО, 2021. 422 с.

8. Професійна компетентність учителя Нової української школи: формування, розвиток та удосконалення : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / за ред. В. М. Чайки. Тернопіль : ТНПУ, 2020. 165 с.

9. Романчук Н. Компетентнісний підхід в освіті: концепції, суть, зміст. *Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 4 (63). 2018. С. 119–122.

10. Стрельбицька С. М. Індивідуальна освітня траєкторія професійного розвитку здобувачів в умовах магістратури. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова* : збірник наукових праць. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 86. С. 204–209.

11. Стрельбицька С. М. Професійна зрілість як складова професіоналізму особистості : концептуальні засади. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова* : збірник наукових праць. Київ : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Випуск 88. С. 199–203.

12. Талаш І. О. Науково-психологічний аналіз компетентності як наукової категорії. *Проблеми сучасної психології*. 2018. Випуск 42. С. 191–211.

13. Талаш І. О., Шимко І. М. Соціальна компетентність – якісна характеристика процесу соціалізації. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова* : збірник наукових праць. 2018. Випуск 24 (II том). С.166–173.

Нормативно-правові акти.

Закони України:

1. Про освіту : Закон України від 02.07.2023 № 3143-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 04.06. 2023).

2. Про вищу освіту : Закон України від 28.05.2023 № 3062-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 04.06. 2023).

3. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text> (дата звернення: 04.06. 2023).

Постанови Кабінету Міністрів України:

1. Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : постанова КМ України від 21.08.2019 р. № 800. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.06. 2023).

Накази Міністерства освіти і науки України:

1. Про затвердження Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ МОН України від 01.09.2023. z1690-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-22#Text> (дата звернення: 03.09.2023).

Інтернет-ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada>

2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

3. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>

4. Офіційний сайт Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbiv.gov.ua>